

ДОКЛАД ЕВРОПЕЙСКИ ИЗБОРИ 2014 ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ

Този доклад се изпраща на Европейската комисия, ОССЕ, Съвета на Европа, дипломатическия корпус в България, Народното събрание, Министерския съвет, президента и вицепрезидента на Републиката, Централната изборителна комисия, медиите.

Движение „Модерна България“

ЗА ГРАЖДАНСКАТА ИНИЦИАТИВА

МОДЕРНА БЪЛГАРИЯ ЗА ЧЕСТНИ ИЗБОРИ

Правен статут

Инициативата „Модерна България за Честни Избори“ се организира от гражданското непартийно Движение „Модерна България“ - обединение от неправителствени организации, инициативни комитети и личности. За целите на изборното наблюдение и в съответствие с изискванията на Изборния кодекс, инициативата се регистрира в Централната изборителна комисия чрез четири от своите организации-членки: Институтът за модерна политика (Решение на ЦИК № 170-ЕП/15.04.14), Сдружение „Активно общество“ (Решение на ЦИК № 171-ЕП/15.04.14), Асоциация на младите юристи (Решение на ЦИК № 172-ЕП/15.04.14), Сдружение „Съхраняване на демократичните ценности“ (Решение на ЦИК № 169-ЕП:15.04.14).

ДВИЖЕНИЕ „МОДЕРНА БЪЛГАРИЯ“ МОБИЛИЗИРА ОБЩО 2722 СВОИ АКТИВИСТИ, СИМПАТИЗАНТИ И ДОБРОВОЛЦИ В 16 РЕГИОНА.

Обхват на наблюдението

„Модерна България за Честни Избори“ съсредоточи усилията си в **16 региона**, подбрани по два критерия: **а)** наличие на структури и организационен капацитет на Движение „Модерна България“ в съответния регион; **б)** оценка на степента на риска от изборни нарушения на базата на сигнали и медийни публикации от изборите през 2011 и 2013 г.

На тази основа, наблюдателската мрежа на „Модерна България“ обхваща – София-град, София-област, Пловдив, Варна, Бургас, Видин, Монтана, Враца, Велико Търново, Русе, Търговище, Сливен, Стара Загора, Благоевград, Перник, Ямбол. За целите на изборното наблюдение Движение Модерна България мобилизира **общо 2722 свои активисти, симпатизанти и доброволци**. Те бяха регистрирани

като наблюдатели в ЦИК и в изборния ден проследиха хода на изборния процес в **3011 избирателни секции.**

Обучение на наблюдатели

Част от активистите на Движение „Модерна България“ имат опит в наблюдението на избори през последните 15 години. Една от нашите организации – Асоциацията на младите юристи, е участвала като наблюдател в президентските и местни избори

**ЗА 2 МЕСЕЦА –
ПРОВЕДЕНИ ПОВЕЧЕ ОТ
30 ОБУЧЕНИЯ НА
НАБЛЮДАТЕЛИ**

провеждането на **серия от интензивни обучения.** Разработени бяха обучителни материали, съобразени с международните

станданти в тази област – **специализирана инструкция-наръчник и чек-листове за регистрация на нарушения в изборния.** В продължение на два месеца Движение „Модерна България“ организира и проведе **повече от 30 обучения** в обхванатите от наблюдението региони.

"МОДЕРНА БЪЛГАРИЯ" ЗА ЧЕСТНИ ИЗБОРИ Обучения на наблюдатели 2014

„Модерна България“ проведе повече от 30 обучения на изборни наблюдатели в 16 региона.

Информационна кампания

В хода на предизборната кампания „Модерна България за Честни Избори“ (МБЧИ) проведе и **информационна кампания срещу търговията с гласове**. За целта беше изработен специален видеоклип, който беше излъчван по две национални телевизии – БНТ и ТВ7. Изразяваме благодарност към обществената БНТ, която излъчи клипът безвъзмездно и към ТВ7, която единствена от частните национални канали прие да го излъчи на символични цени. Този видеоклип получи мащабно разпространение онлайн – до края на кампанията беше гледан **повече от 146 000 пъти в YouTube** и

Обучение на активисти и доброволци на Движение „Модерна България“ за изборни наблюдатели, Пловдив, 2014 г.

Обучение на активисти и доброволци на Движение „Модерна България“ за изборни наблюдатели, София, 2014.

разпространен във Фейсбук групи и профили, свързани с Движение „Модерна България“, наброяващи повече от 250 000 потребители. Медийни партньори на инициативата бяха Агенция БГНЕС и интернет-медията #Хаштаг-BG, които отразяваха дейността МБЧИ.

ПРАВНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА НА ЕВРОИЗБОРИ 2014

Изборите за членове на Европейския парламент се проведеха при условията и по реда на новоприет Изборен кодекс, който влезе в сила на 5 март 2014 г. – едва 81 дни преди изборния ден. Една от причините за късното приемане на новия Изборен кодекс бяха продължилите няколко месеца открити обсъждания на проекта в специално създадена парламентарна комисия, които бяха излъчвани на живо онлайн.

В тях взеха участие множество граждански организации и независими експерти. Трябва да се подчертае, че Народното събрание осигури максимално широк достъп до участие в дискусиите, като на практика всяка организация или експерт, които желаеха да се включат с мнения или предложения, имаха възможност да го направят. Кодексът премина и през допълнителните етапи на законодателния процес, като президентското отлагателно вето и

преодоляването му, което също допринесе за неговото забавяне. Новият Изборен кодекс създаде цялостна уредба на всички видове избори – за парламент, за президент и вицепрезидент, за органи на местното самоуправление и местната администрация, за членове на Европейския парламент и за Велико народно събрание. Конкретно, за европейските избори, ко-

дексът предвижда те да се провеждат по пропорционална избирателна система с възможност за преференциален вот.

РЕАЛНО ПРИЛОЖИМ

МАЖОРИТАРЕН ЕЛЕМЕНТ

ПАРТИЙНА ЗЛОУПОТРЕБА С ИЗБОРНИ НАБЛЮДАТЕЛИ

По отношение на тази нова нормативна уредба, която за първи път беше приложена на практика в европейските избори, проведени в България на 25 май, „Модерна България за Честни Избори“ подчертава **следните констатации и оценки:**

а) Положителни аспекти:

- За първи път след изборите за ВНС през 1990 г. в изборите **имаше реален мажоритарен елемент - възможност на избирателите да изразяват личностни предпочитания и да преподреждат предложените от партийните централи листи.** Независимо от обстоятелството, че част от подадения преференциален вот най-вероятно е подаден погрешка, поради неразбиране на начина на гласуване, не може да бъде омаловажен фактът, че преференциалното гласуване проработи на практика и даде повече власт в ръцете на българските граждани за сметка на партийните централи – кауза, за която Движение „Модерна България“ и неговите активисти са последователен застъпник през годините.

- Предвидените от кодекса **медийни пакети за партии, коалиции и кандидати, които не получават държавна субсидия** (въведени по предложение на Движение „Модерна България“), **разшири достъпа на кандидатите до медиите и**

стимулира плурализма в предизборната кампания.

- **Засилени организационни и технически гаранции срещу изборни манипулации** – например, предотвратяването на т.нар. „индийска нишка“ чрез въведените идентификационни номера на бюлетините и практическото премахване на възможността да бъдат отпечатвани нерегламентирани количества с изборни бюлетини, които да служат за подмяна на вота на гражданите, каквито основателни съмнения имаше в изборите от 2013 г.

б) Негативни аспекти:

- **Липса на правен механизъм за недопускане до регистрация като изборни наблюдатели на организации, в чиито управителни органи са включени лица, пряко участващи в предизборната кампания като кандидати.** В българската изборна традиция съществуват добри практики, когато регистрирани като кандидати в избори ръководители на организации-наблюдатели са се оттегляли от изборното наблюдение – през 2001 г. БСЧИГП и Асоциация на

младите юристи. На практика липсата на изрични нормативни изисквания за несъвместимост между участието в партия/коалиция и регистрацията като изборен наблюдател позволи на някои политически партии да използват фигурата на независимия наблюдател за заобикаляне на ограниченията в броя на партийните застъпници.

- **Липса на ефикасен механизъм за текущ контрол върху финансирането на кампаниите,** което позволява заобикаляне на законовите ограничения за финансиране чрез вливане на средства с корпоративен или неясен произход, които документално се оформят като дарения от физически лица.

Публично изслушване на гражданските кандидати за Централната избирателна комисия.

По отношение на изборната администрация:

Предвидено е ЦИК да бъде постоянно действащ орган, чието ръководство се избира от парламента, а останалите членове се назначават от президента по предложение на партиите, представени в НС или в Европейския парламент. Независимо от остриите политически полемики около състава на ЦИК следва да се отбележи като особено положителен

фактът, че за първи път от началото на демократичните промени в България, Народното събрание даде въз-

**ЗА ПЪРВИ ПЪТ
ПАРЛАМЕНТЪТ ДАДЕ
ВЪЗМОЖНОСТ ЗА
РЕАЛНО ГРАЖДАНСКО
УЧАСТИЕ В ИЗБОРА НА
ЦИК**

можност за реално гражданско участие в процеса на номинации на кандидати за ЦИК в съответствие с международните стандарти за консултации с гражданското общество и гражданско участие. В рамките на публично оповестена и прозрачна процедура в парламента постъпиха 16 експертни кандидатури, издигнати

от повече от 40 разнородни неправителствени организации. Всички кандидати преминаха през публично изслушване в парламентарната Комисия за взаимодействие с гражданските организации и движения. Това публично изслушване, в което взеха участие с въпроси към кандидатите и редица граждански организации и журналисти, беше ефективно, съдържателно и даде реална възможност отделните кандидати да представят пред обществеността своята експертна визия за дейността на ЦИК. Изрично трябва да се подчертае, че не постъпиха нито в писмен, нито в устен вид сигнали или възражения, които поставят под основателно съмнение професионалните качества или репутацията на издигнатите граждански кандидати. Предвид легитимната и суверенна роля на парламентарните партии да излъчат състава на ЦИК, трябва да се оцени положително, че част от гражданските кандидатури получиха необходимата парламентарна подкрепа и бяха избрани в състава на ЦИК. Сред тях ПГ на ГЕРБ издигна кандидатурата на

Цветозар Томов, номиниран от Институт за развитие на публичната среда и други НПО, а ПГ на „Коалиция за България“ подкрепи Ивилина Алексиева, номинирана за председател на ЦИК от Института за модерна политика и други организации от Движение „Модерна България“. В последствие тези две номинации бяха избрани от Народното събрание съответно за член и за председател на ЦИК. Всички издигнати от партиите кандидати, както и гражданските кандидати, получили парламентарна подкрепа, преминаха през публично изслушване в Комисията по правни въпроси.

Като цяло, въпреки изключително кратките срокове за организация на изборния процес, обусловени от късното влизане в сила на Изборния кодекс, Централната избирателна комисия съумя да осъществи задачите си в срок и професионално, което позволи нормалното протичане на предизборната кампания, самия изборен ден и преброяването и обявяването на изборните резултати. Слабост в нейната досегашна

дейност обаче е незадоволителната информационна кампания относно начина на гласуване и новостите, предвидени в

изборното законодателство. Проблеми се откриха главно в работата на изборната администрация на секционен ниво.

ИЗБОРЕН ДЕН – КОНСТАТИРАНИ НАРУШЕНИЯ

Изборите на 25-ти май преминаха по подобие на цялата предизборна кампания – вяло и без особена активност. Изборният ден премина спокойно в по-голямата част от страната. Въпреки това разгърнатата „на терен“ наблюдателска мрежа на МБЧИ констатира редица нарушения на изборните процедури и прояви на контролиран вот. Постъпиха и множество сигнали по обявената „гореща линия“ в изборния ден. Съществена част от нарушенията бяха свързани с пропуски и неправомерни действия от страна на секционните комисии. Имаше и сигнали за контролиран вот. Ако към тях прибавим и публично огласените сигнали за контролиран вот от други организации и медии, следва да се подчертае, че този проблем се очертава като устойчив порок на българската изборна практика.

**В ИЗБОРНИЯ ДЕН МБЧИ
ИЗПРАТИ 39 СИГНАЛА
ДО ЦИК И РИК, 4
СИГНАЛА ДО МВР**

Сигнали до ЦИК, РИК и МВР

МБЧИ констатира, че и на тези избори се проявиха едни от най-уродливите явления в българския изборен

процес - търговия с гласове, контролиран и корпоративен вот. Чрез своята наблюдателска мрежа в страната, както и на горещата телефонна линия, получихме серия от сигнали. След надлежна юридическа преценка в изборния ден МБЧИ изпрати 39 сигнала до ЦИК и до районни избирателни комисии, както и 4 сигнала до МВР.

Сигнали до МВР

- Три от сигналите до МВР бяха за съмнения за контролиран вот и купуване на гласове в София (ж.к. „Младост“), Видин (пред ПМГ

„Антим I) и в Сливен пред избирателни секции 212000019, 212000022, 212000042, 212000043, 212000044, 212000045, 212000046.

- Един от сигналите до МВР е за агресивно отношение и заплахи от страна от страна на секретар на СИК, секция номер 14 в 9-та Френска езикова гимназия в София спрямо легитимен наблюдател на "Модерна България за Честни Избори", който е поискал да провери химикал, поставен от въпросния секретар в тъмната стаичка поради съмнения за използване на симпатично мастило.

По-важните сигнали изпратени до ЦИК са:

- В деня за размисъл МБЧИ сезира ЦИК със сигнал, че в **Пловдив** общинската администрация неправомерно е ангажирана за подпомагане на конкретна политическа партия като са ползвани общински транспортни средства за пренасяне на агитационни материали.

- **София, район „Красна поляна”, секции 254б110б1, 254б110б2, 254б110б3, 254б110б4, 254б110б5, 254б110б6, 254б110б7** - за нарушения по чл. 226 и чл. 236 от ИК: влизане по двама души в „тъмната стаичка”, не се откъсва идентификационния номер на бюлетината преди пускането ѝ в урната, не се слага втори печат върху бюлетината, недопустимо указване на начина на гласуване от членове на СИК, видимост към избирателя в „тъмната стаичка” от прозорците.

- **Русе, секция 192700021:** недопускане на наблюдатели на „Модерна България” в секцията - нарушение на чл. 14, ал., т. 4 от ИК.

- **Враца, секции об1000022, об1000023, об1000024 и об1000025:** недопускане на регистрирани наблюдатели на МБЧИ - нарушение на чл. 14, ал., т. 4 от ИК.

- **Враца, секции об1000026, об1000072:** заснемане на бюлетината в „тъмната стаичка”, допускане на избирателя да гласува повторно при констатирано заснемане на бюлетината - нарушение на чл. 227, ал. 1 и 2 от ИК.

- **Пловдив, район „Тракия”, секция 1б220б020:** включена охранителна камера в изборното помещение, психологически натиск от членове на СИК, които обясняват на избиратели как ги заснемат с камера, защото „са много хубави”.

- **Пловдив** - недопускане на регистрирани застъпници на предизборна коалиция - нарушение на чл. 232, ал. 1 от ИК.

- **Срещу РИК-Пловдив** - не е публикувала на интернет страницата си списък на застъпниците по кандидатски листи. Посоченото представлява нарушаване на задълженията на Районната избирателна комисия, установени в чл. 72, ал. 1, т. 1б от Изборния кодекс.

23 сигнала до РИК, по важните от които са:

- **Бургас, секция № 020400057:** в образците пред секцията е зачертано примерно гласуване за ПП НФСБ с номер 11 в бюлетината.

- **Бургас, секция № 020400009:** нарушаване на тайната на вота - разгъване на бюлетината от член на СИК.

- **Бургас, секция № 020400009:** в изборното помещение един от избирателите носи агитационен материал, а именно - синя гривна с голям надпис „ГЕРБ №18“, на ръката си. Въпреки сезирането от страна на наш наблюдател за нарушението, председателят на секционната изборителна комисия не предприема никакви мерки за отстраняването на нарушението.

- **Бургас, секция № 020400105:** членовете на СИК, застъпниците и наблюдателите не носят отличителни знаци. На наблюдателите не е осигурена пряка видимост до изборителната кутия. Вместо това, председателят на секционната изборителна комисия постави в близост до изборителната кутия свой познат човек, чиято функция (застъпник, наблюдател или представител на партия /коалиция /инициативен комитет) в изборния процес не е установена. Горепосоченото представлява нарушение на чл. 115, ал.2 и чл.121, ал.1 от Изборния кодекс.

- **Бургас, секция № 020400105:** след попълване на бюлетината и преди пускането ѝ в изборителната кутия изборител разгъва бюлетината по начин, позволяващ да се види начинът на гласуване. Въпреки извършеното нарушение и сезирането на председателя на секционната изборителна комисия от наш наблюдател, СИК не обявява бюлетината за недействителна.

- **Бургас, секция № 020400069:** застъпник се явява като придружител на гласоподаватели и ги съпровожда до и от секцията. Бюлетините се маркират на гърба им с определени знаци.

- **Видин, секция № 050900037:** в изборителната секция присъстват

повече от законово допустимия брой (един) застъпници на една кандидатска листа (ДПС), а именно - присъстват двама застъпници. Горепосоченото представлява нарушение на чл. 117, ал. 6 от Изборния кодекс.

- **Видин, секция № 050900037:** в изборителната секция присъстват повече от законово допустимия брой (един) застъпници на една кандидатска листа („Коалиция за България“), а именно присъстват 2 застъпници. Горепосоченото представлява нарушение на чл. 117, ал. 6 от Изборния кодекс.

- **Видин, секция № 050900021, № 050900020:** когато в кабината за гласуване има изборител, на разстояние, значително по-малко от 3 метра от нея, присъстват други лица, различни от гласуващите в съответния момент изборители, а именно - застъпници на политическа партия. Горепосоченото представлява нарушение на чл. 226 от Изборния кодекс.

- **Видин, секция № 050900121:** изборната кабина е изградена от прозрачна материя, като по този начин се опорочава тайната на вота. Председателят на СИК отказва да предприеме мерки. Горепосоченото представлява нарушение на чл. 3, ал. 1 от Изборния кодекс.

- **Видин, Природо-математическа гимназия "Екзарх Антим I", ул."Княз Борис I" 25:** съмнение за купуване и продаване на гласове в близост до горепосочената гимназия, а именно: в близост до Природо-математическата гимназия е паркиран автомобил с регистрационен номер ВН 6726 ВС, марка: Фолксваген. В автомобила има двама души, които разполагат със списъци с изборители. В тези списъци вероятно се отбелязват изборители, които вече са гласували. Подаден е и

сигнал по ОД на МВР - Видин, които са образували проверка по случая.

- **град Белоградчик, избирателна секция № 050100003:** в изборното помещение членовете на СИК се намират на разстояние по-малко от 3 метра от кабината за гласуване. Съмнения за контролиране на вота в посочената секция от членовете на СИК - членовете на комисията непрекъснато проверяват кой е упражнил активното си изборно право и правят отметки на гласувалите на отделен лист.

Националният щаб, който обезпечи организационно, юридически, информационно и методически работата на наблюдателската мрежа на „Модерна България за Честни Избори“.

Други нарушения в изборния ден

Обобщените данни от регистрационните карти (чек-лист), в които нашите наблюдатели в избирателните секции регистрираха нарушения в изборния ден представят следната картина:

- В 7 % от наблюдаваните секции наблюдателите на „Модерна България за Честни Избори“ са констатирани, че членовете на секционните комисии са поставяли знаци и маркери върху кочана с бюлетините. Най-много подобни нарушения са констатирани във Видин, Пловдив, Монтана, София, Сливен, Благоевград, Бургас и Варна. Без да е пряко доказателство, това е индикатор, че в съответните секции е имало възможност за „пропускане“ на определени предва-рително посочени избиратели до урните, като по този начин те са били „броени“.

- **Закъсняло откриване на изборния ден** – в около 20% от всички наблюдавани изборни секции изборния ден не започна според изискванията на Изборния кодекс в 06:00 ч. Най-често забавянето е било в рамките на 10-15 минути, но в част от случаите наши

наблюдатели са констатирани от отваряне на секции и с почти цял час по-късно от предвиденото. Това забавяне се дължи от една страна на организационна неспособност на съответните секционни комитети (СИК) да стартират навреме, от друга страна на технически и формални обстоятелства.

- Над 90% от наблюдаваните секции са били напълно недостъпни за хора с увреждания. Повече от 60 % от наблюдаваните секции, обозначени като достъпни, също не са имали реален достъп за хора с увреждания. Възможността за гласуване на хората с увреждания чрез подвижна изборителна секция според нас не е добра, защото чрез нея не се гарантира честността на вота, няма гаранции за запазване на тайната на гласуването, а освен това от принципна гледна точка представлява унижителна за хората с увреждания практика, която на практика им създава „специален“ режим на гласуване, вместо да им осигури равни с на всички останали хора възможности за гласуване.

- В 15% от наблюдаваните секции е констатирано, че в нарушение на Изборния кодекс след края на изборния ден не са били поставяни извадки от секционните протоколи на

информационните табла пред секциите.

- В почти 50% от наблюдаваните секции препис от изборните протоколи се предоставя на изборните наблюдатели със сериозно закъснение поради технически причини – „няма тонер“ за принтерите. В над 1500 от наблюдаваните изборителни секции това е довело до забавяне при приключването на работата с близо 2 часа. Нашите наблюдатели свидетелстват, че в тези секции броенето на бюлетините и попълването на протокола са приключили около 20:30-20:45 ч. в изборния ден, а наблюдателите са получили препис от секционния протокол чак към 23:00-23:30 ч. Констатирани са и единични случаи, в които заради липса на тонер за принтерите, членовете на СИК са отказали да дадат копие от протокола на наблюдатели и застъпници.

- Чести са нарушенията на чл. 226 от Изборния кодекс, който забранява присъствието на хора на разстояние по-малко от три метра от „тъмната стаичка“ докато в нея има изборител, който упражнява правото си на глас. Такова нарушение се констатира в 11% от наблюдаваните секции и се е случвало на практика във всички наблюдавани райони. Причините за това са различни и варират от това, че самото изборно

посещение е твърде малко, през откровено неразбиране на тази разпоредба на Изборния кодекс от страна на членовете на секционните комисии, до отделни случаи на опит да се контролира вота.

- В 5 % от секциите наблюдателите на МБЧИ са констатирали наличие на видеокамери, които обхващат входа или самото изборно помещение. Тъй като по-голямата част от секциите се намират в училища процентът на налични камери е дори по-висок, но ние регистрираме само наличие на видеокамери, които обхващат входа или самото изборно помещение. В по-голямата част от секциите е имало налични видеокамери, но в общите части на сградите, като не са имали пряка видимост към самите изборни помещения. Най-голям процент от тези констатирани случаи на налични видеокамери, обхващащи входа или цялото изборно помещение има в Бургас, София, Варна и Пловдив.

- В немалък брой от секциите са забелязани и лица, за които има съмнения, че упражняват контролиран вот. В случаите, в които нашите наблюдатели са събрали достатъчно данни, за да могат да твърдят с относителна сигурност, че става въпрос именно за контролиране на вота, сме подали сигнали към съответните

органи. Такива случаи има в София, Видин, Враца и др.

- В редица секции в нарушение на Изборния кодекс наблюдателите не са допускани да присъстват по време на процеса на броене на бюлетините. Това се отнася както за наши наблюдатели, така и за такива на други организации. Във връзка с това „Модерна България за Честни Избори“ сезира, както съответните РИК, така и ЦИК. Освен това в редица СИК в страната – в София, София-област, Монтана, Враца, Русе, Бургас, Пловдив и др., съответните представители на СИК са вземали удостоверенията на нашите наблюдатели и в нарушение на Изборния кодекс са отказвали да им ги върнат. С това на практика СИК неправомерно са препятствали възможността на наблюдателите да следят за честността на вота в различни секции.

- „Модерна България за Честни Избори“ определя като недопустима практиката, появила се на тези избори, да бъдат смесвани функциите на наблюдателите и застъпниците. Станахме свидетели на това, че редица неправителствени организации, които са свързани с определена партия, регистрираха наблюдатели, които реално не извършваха наблюдение на изборния процес, а по скоро изпълняваха застъпнически

функции за партията. Съществена е разликата между „наблюдател“ и „застъпник“, въпреки че правата и задълженията и на двата субекта са почти идентични според Изборния кодекс. Докато работата на застъпника на съответната политическа сила е да защитава интересите и да следи за липса на нарушения, засягащи неговата политическа сила, то работата на наблюдателя е като независим арбитър да следи за интересите на избирателите и за нарушения на изборния процес, независимо от коя партия се извършват. И докато е честа практика застъпниците да

са склонни да си „затварят очите“ при нарушения, които не засягат техните политически сили, за наблюдателите това е недопустимо.

Работна среща на наблюдателския екип на „Модерна България за Честни Избори“ в София.

ПРЕПОРЪКИ

На базата на цялостния анализ на резултатите от теренната работа на наблюдателската мрежа на „Модерна България за Честни Избори“ и правният анализ на приложението на Изборния кодекс в европейските избори от 25 май 2014 г., отправяме следните препоръки за преодоляване на нарушения и слабости в изборния процес:

1. С промени в Изборния кодекс да се въведе несъвместимост между статута на избран наблюдател и кандидат в

изборите. Да се забрани регистрирането на неправителствени организации като наблюдатели, когато в техните управителни и контролни органи участват лица, които са членове на ръководни, контролни или консултативни органи на политически партии и коалиции или са членове на инициативни комитети на независими кандидати.

2. Да се завишат критериите за организации, които искат да се регистрират като наблюдатели в изборите, като се въведат например: изисквания това да са само юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в

обществена полза; да са осъществявали дейност в областта на гражданските права, мониторинга на законодателството и институциите и на изборния процес поне 3 години преди съответните избори.

3. Да се създаде постоянна професионална и ресурсно обезпечена администрация към Централната избирателна комисия, както и към районните избирателни комисии, като структурно звено в областните управи.

4. Да се удължи максимално срокът за сформирание на **секционните избирателни комисии**, за да се даде възможност за по-системно и **цялостно обучение на техния състав**.

5. Да се подобри координацията в борбата с търговията с гласове между органите на МВР, прокуратурата и изборната администрация, включително с изработването на ясни правила и инструкции за взаимодействие.

6. Да се подобри значително капацитетът на Централната избирателна комисия за провеждане на информационна кампания за разясняване на изборния процес, като се привлекат по подходящ начин медиите и компетентни граждански организации.

7. Да се промени Изборният кодекс в посока **засилване на текущия контрол върху финансирането** на предизборните кампании.

8. Да се създаде **единен и лесно достъпен онлайн регистър на сигналите за изборни нарушения**, подавани от партии, коалиции, независими кандидати и наблюдатели и **на резултатите от проверките** по тях.

9. Да се уреди изрично на законово ниво **ангажимент на обществените медии** за провеждане на информационни кампании срещу търговията с гласове във взаимодействие с наблюдателските организации.

10. Да се въведе задължителна **преференция в изборите за народни представители, общински съветници и евродепутати**, в съответствие с предложението на Движение „Модерна България“, представено на вниманието на парламента и обществеността още през 2012 г.